

Informator dla Rodziców

OCHRONA OZNACZA BEZPIECZEŃSTWO

KOMPUTER W DOMU

Komputer w domu może być świetnym narzędziem, służącym do nauki i rozrywki dla całej rodziny. Umieszczenie komputera w pokoju dziennym oraz określenie warunków korzystania z niego przez dziecko, łącznie z czasem, jaki dziecko może spędzić przed monitorem, sprawi, że najmłodszy będą korzystać z komputera w sposób racjonalny.

Pamiętajcie, że dzieci mogą korzystać z **Internetu** nie tylko w swoim domu, ale także w domach swoich kolegów i koleżanek, w kawiarenkach internetowych. Ważne jest, abyście wspólnie określili zasady bezpiecznego korzystania z Internetu, które dziecko będzie mogło stosować w każdym miejscu i o każdej porze.

ZABEZPIECZANIE KOMPUTERA

Możecie chronić swój komputer jedynie wówczas, gdy zdacie sobie sprawę z możliwych zagrożeń oraz gdy będziecie dysponowali podstawową wiedzą na temat zabezpieczeń. Połączenie zdrowego rozsądku z narzędziami technologicznymi ochroni Was i Wasze dzieci przed zagrożeniami płynącymi z sieci.

Częste czynności, takie jak korzystanie z **przenośnej pamięci pendrive USB** lub **Cd-rOm-ów**, otwieranie **załączników** czy **pobieranie plików z sieci** mogą być obarczone pewnym ryzykiem. Odnosi się to przede wszystkim do złośliwych **programów komputerowych (malware/badware)**, stworzonych w celu uszkodzenia

komputera, kradzieży danych osobowych czy narażenia użytkowników na przetwarzanie ich danych osobowych w niechciany przez nich sposób.

Ważne jest, aby dzieci nauczyły się rozpoznawać szkodliwe oprogramowanie: **wirusy**, **robaki**, **konie trojańskie** oraz **spyware**, a także wiedziały, jak rozpoznać symptomy infekcji komputera. Przekażcie dzieciom podstawowe zasady bezpieczeństwa, tj.:

- korzystanie z Internetu tylko na komputerze, w którym zainstalowane zostało aktualne oprogramowanie **antywirusowe** oraz program typu **anty-spyware**,
- zachowanie ostrożności w czasie otwierania załączników do e-maili, szczególnie tych otrzymanych od nieznanymy,
- zachowanie ostrożności przy pobieraniu programów z Internetu bądź korzystaniu z przenośnej pamięci czy CD-ROM-ów.

WALCZ ZE SPAMEM

Osiemdziesiąt procent e-maili krążących w Internecie to **spam** (niechciane wiadomości), które mogą oddziaływać na Wasze dziecko. Uczestniczenie w społeczności internetowej poprzez **grupy dyskusyjne**, **czat**, **forum**, **portale społecznościowe** oraz wypełnianie **formularzy on-line** może generować spam. W sieci działają specjalne programy, które wyłapują adresy e-mailowe, a następnie tworzą z nich listy mailingowe rozsyłające spam. Firmy zajmujące się tego rodzaju działalnością są często zlokalizowane w krajach, w których nie istnieją przepisy prawne zapobiegające wysyłaniu niechcianych e-maili!

E-maile wysyłane jako spam zawierają m.in. treści pornograficzne, informacje na temat środków farmaceutycznych czy podejrzanych transakcji

finansowych. Spam może także rozprzestrzeniać złośliwe oprogramowanie. W większości przypadków takie wiadomości wysyłane są w nieuczciwych zamiarach. poniżej przedstawiono kilka wskazówek, które pomogą ochronić rodzinę:

- Używajcie **filtrów antyspamowych**. Dostawca usług internetowych zazwyczaj oferuje usługę zablokowania spamu, którą należy aktywować w programie obsługującym Wasze konta e-mail.

Skontaktujcie się z dostawcą usług internetowych w celu uzyskania szczegółowych informacji. regularnie sprawdzajcie folder zawierający **spam**, aby upewnić się, że znalazły się tam tylko niechciane e-maile. Technika także się czasem myli, więc możecie stracić ważne informacje, które system mógł zakwalifikować jako spam.

- Nauczcie swoje dzieci, aby nie otwierały e-maili otrzymanych od nieznanymy. Spam prawie zawsze zawiera zaproszenia i załączniki. Pokażcie dzieciom, w jaki sposób można zablokować osobę wysyłającą spam, lub powiedzcie im, żeby zawsze kasowały podejrzane wiadomości bez ich otwierania.

SERFOWANIE PO SIECI

Nawet najmłodsze dzieci mogą czerpać korzyści z serfowania po Internecie, znajdują w nim treści rozrywkowe, edukacyjne odpowiednie dla ich kategorii wiekowej. W Internecie znajduje się jednak wiele stron zupełnie nieodpowiednich dla dzieci.

Wyszukiwarki są świetnym narzędziem do znajdowania potrzebnych informacji w sieci. to, co odnajdzie wyszukiwarka, zależy od słów-kluczy, które do niej wpisujemy. Błąd w pisowni lub słowa pokrewne odnalezione przez wyszukiwarkę mogą nas skierować do

niechciany i niebezpiecznych treści. poniżej znajduje się kilka wskazówek, które pomogą dzieciom bezpiecznie serfować po Internecie:

- Utwórzcie oddzielne konto użytkownika dla Waszego dziecka, korzystając z **systemu operacyjnego** (np. Windows, Linuks, Mac OS X), w którym będziecie mogli aktywować **kontrolę rodzicielską**.
- Sprawdźcie, jakie opcje kontroli rodzicielskiej są dostępne w Waszej **przeglądarce internetowej** oraz w wyszukiwarce. Upewnijcie się, którą z opcji można aktywować w **ustawieniach rodzinnych**.
- Zaproponujcie dzieciom korzystanie z **wyszukiwarki** odpowiedniej dla młodych użytkowników sieci. Przykładami takich wyszukiwarek są <http://dzieci.wp.pl>, <http://kids.yahoo.com> oraz <http://www.askforkids.com>
- Dodajcie do **ulubionych** (jedna z opcji w przeglądarce) adresy stron, na które Wasze dzieci wchodzi najczęściej. W ten sposób umożliwicie im przeglądanie ich ulubionych stron bez używania wyszukiwarki internetowej.

Oprócz aktywowania w przeglądarce i wyszukiwarce stron internetowych opcji pozwalającej na kontrolę rodzicielską, możecie także skorzystać z dodatkowego **oprogramowania filtrującego**, pozwalającego chronić osoby niepełnoletnie przed nieodpowiednimi dla nich stronami internetowymi. Poproście o poradę sprzedawcę bądź poszukajcie w Internecie wersji testowych takich programów. Pamiętajcie jednak, że żadne oprogramowanie nie zastąpi dziecku wskazówek udzielanych przez Was. Instalacja narzędzi może Wam dać złudne poczucie bezpieczeństwa, podczas gdy oprogramowanie także może się pomylić. Bardzo ważne zatem jest to, żeby Wasze dziecko kierowało się własną wiedzą i zdrowym rozsądkiem.

Zdarza się, że oprogramowanie służące do filtrowania treści w Internecie jest aż tak restrykcyjne, że blokuje zupełnie neutralne strony. Może np. uniemożliwić dziecku zebranie informacji na temat II wojny światowej, gdyż na stronach poświęconych tej tematyce jest opisana przemoc. Powinniście także pamiętać, że każdy filtr, który zainstalujecie, Wasze bystre dziecko może wyłączyć. Dzieci często są mistrzami w zacieraniu śladów swoich działań w sieci. Będziecie mogli się dowiedzieć o tym, co Wasze dziecko robiło w sieci pod Waszą nieobecność tylko wtedy, gdy sami nauczycie się korzystać z komputera i oprogramowania.

Wejdźcie na stronę projektu **SIP-Bench** (zobacz: przydatne linki), powstałego przy udziale Komisji europejskiej.

W jego ramach przebadano ponad 30 programów do kontroli rodzicielskiej oraz programy antyspamowe w celu zbadania ich efektywności w ochronie dzieci w wieku od 6 do 16 lat przed szkodliwym wpływem różnego rodzaju aplikacji internetowych. W skład tych aplikacji wchodzi: **strony www**, wysyłanie i pisanie e-maili, **przesyłanie plików**, udział w czatach czy **komunikatory**. Zapoznajcie się również z testami programów filtrujących dostępnych w polskiej wersji językowej, które możecie znaleźć na stronie www.saferinternet.pl http://www.saferinternet.pl/raporty/jak_skutecznie_filtrowac_zawartosc_internetu.html.

Oprócz konieczności unikania szkodliwych treści powinniście wytłumaczyć dzieciom, że nie należy wierzyć we wszystko, co się przeczyta lub zobaczy w Internecie. Zachęcamy dzieci, aby szukając informacji w sieci, weryfikowały je na co najmniej 3 stronach internetowych. Powinny także zawsze podawać źródło

informacji, jeśli wykorzystują je np. do odrobienia pracy domowej.

PRZYDATNE LINKI

Dzieci mogą wziąć udział w kursie na temat bezpieczeństwa w sieci, śledząc internetowe przygody Sieciaków:

<http://www.sieciaki.pl>

Kluczem do bezpiecznego serfowania po Internecie jest wiedza - powinniście wiedzieć, jakie ryzyko niesie ze sobą korzystanie z sieci oraz jak możecie chronić przed nim siebie i dziecko. Więcej informacji znajdziecie na stronie:

<http://www.saferinternet.pl>

Gdybyście w czasie serfowania napotkali treści, które mogą być niezgodne z prawem, możecie to zgłosić pod adresem:

<http://www.dyzurnet.pl>

SIP-Bench:

[http://www.sip-](http://www.sip-bench.org/sipbench.php?page=home&lang=pl)

[bench.org/sipbench.php?page=home&lang=pl](http://www.sip-bench.org/sipbench.php?page=home&lang=pl)

KOMUNIKOWANIE LoL :-)

FRAGMENTY UKŁADANKI

Pamiętacie, jak ważne było dla Was utrzymywanie znajomości z osobami w Waszym wieku, gdy dorastaliście? Internet dostarcza wielu nowych możliwości do kontaktowania się z przyjaciółmi, oferuje zupełnie nowe sposoby uczestniczenia w życiu rówieśników. Życie towarzyskie Waszych dzieci odbywa się w dużej mierze przy użyciu nowoczesnych komunikatorów: poprzez e-maile, komórki, **Gadu-Gadu**, **tlen**, **Skype**, **pisanie blogów**, korzystanie z portali społecznościowych (np. **Grono.net**, **Nasza-Klasa**).

Obecni nastolatki wykorzystują nowoczesne technologie, by komunikować się w przestrzeni, którą uważają za prywatną i pozbawioną kontroli rodzicielskiej.

Aby komunikować się przez Internet, niezbędne jest założenie konta.

W świecie realnym mamy różnego rodzaju identyfikatory i karty: bankomatową, miejską, na basen etc., które zawierają dane osobowe. We wszystkich elektronicznych dokumentach podajemy te dane, które tworzą nasz profil użytkownika. Podobnie jest w Internecie: aby zaistnieć w sieci, musimy stworzyć swój profil, możemy jednak i powinniśmy upubliczniać tylko te dane, które chcemy, i tylko tym osobom, do których mamy zaufanie. Ochrona prywatności polega na zarządzaniu informacjami na własny temat, którymi chcemy się podzielić z innymi, a nie na konfabulacji na własny temat i tworzeniu fałszywego obrazu siebie. Młodzi ludzie bardzo entuzjastycznie podchodzą do możliwości nieograniczonej kreacji w Internecie, jednak

rzadko zdają sobie sprawę z konsekwencji takiego działania.

TWORZENIE PROFILU

Pierwszym krokiem w kierunku ochrony danych osobowych jest stworzenie bezpiecznego profilu. Powinniśmy najpierw ustalić, jakie informacje chcemy w nim zamieścić i jakie ustawienia prywatności zastosować. Dobrym rozwiązaniem jest utworzenie kilku kont e-mailowych do różnych celów: do kontaktu ze znajomymi (tu możemy ujawnić imię i nazwisko), do czatu, forów dyskusyjnych, pisania lub czytania blogu (wtedy lepiej postugiwać się pseudonimami). Także dziecko zachęćcie do tego, aby wybrało nie tylko neutralny adres e-mail, ale także neutralną **nazwę użytkownika pojawiającą się na ekranie**. W ten sposób będziecie mieć pewność, że dziecko w czasie korzystania z czatu nie będzie używać adresu e-mail zawierającego jego pełne imię i nazwisko.

Nigdy nie udostępniajcie swojego **hasła**. Upewnijcie się, że Wasze dziecko wie, że dostęp do jego konta mogą mieć tylko zaufane osoby. Możecie także poprosić swojego syna lub córkę o to, aby podali Wam hasło do swoich kont, abyście mogli monitorować ich działania w sieci i zapewnić im ochronę.

Ustawienia prywatności profilu/konta w Internecie służą do określenia tego, czy chcecie być dostępni dla wszystkich użytkowników sieci, czy tylko dla wybranych, których znacie i z którymi chcecie się komunikować. Utworzenie profilu prywatnego oznacza, że sami zarządzacie swoją **listą kontaktów**.

Pokażcie dzieciom, w jaki sposób akceptuje się kontakty z osobami znanymi ze świata realnego i jak dołącza się

je do kontaktów bezpiecznych. Jeśli Wasze dzieci korzystają z czatu, upewnijcie się, że:

- **chat jest moderowany**, gdy nie ma moderatora czatowanie nie jest bezpieczne;
- znają narzędzia pozwalające na ignorowanie bądź blokowanie uczestników czatu, z którymi nie chcą rozmawiać;
- wiedzą, gdzie na stronie internetowej znajduje się opcja pomocy i zgłaszania **problemów**, jeśli tylko się pojawiają;
- zasady uczestnictwa w czacie są określone w sposób jasny i przejrzysty.

ZDJĘCIA I KAMERY INTERNETOWE

Dzieci powinny wiedzieć, że ich zdjęcia są ich prywatną własnością i że, opublikowane w sieci, mogą być rozpowszechniane bez wiedzy właściciela i być źródłem manipulacji. Wysłane z komputera lub telefonu komórkowego, mogą pozostać w sieci nawet na zawsze! Wszyscy powinniśmy zachowywać ostrożność w czasie korzystania z **kamer internetowych**, a dzieci nie powinny się nimi postugiwać bez wiedzy i kontroli rodziców. Używanie kamer internetowych w trakcie czatów oraz w internetowych katalogach użytkowników kamer jest ryzykowne. Zarówno Wy, jak i Wasze dziecko, powinniście wysyłać zdjęcia cyfrowe jedynie do osób, które znacie i które darzycie zaufaniem. Zawsze należy poprosić o zgodę właściciela zdjęcia, zanim je opublikujemy. Nie instalujcie dzieciom kamer internetowych w ich pokojach, bo mogą wówczas postugiwać się nimi bez Waszej wiedzy.

KONTAKT Z NIEZNAJOMYMI

Poznane w sieci osoby nie zawsze są tymi, za które się podają, tak jak w rzeczywistości prosicie swoje dzieci, aby nie rozmawiały z nieznanymi, tę samą zasadę powinniście stosować w odniesieniu do świata wirtualnego. Chodzi o bezpieczeństwo Waszych pociech. Dzieci są ufne z natury, dopiero w czasie nabywania życiowych doświadczeń uczą się dystansu i zdrowej nieufności. Często zdarza się, że w sieci nawiązują bardzo bliskie relacje z nowo poznanymi osobami, bo te okazały im zrozumienie i zainteresowanie. Może się zdarzyć, że będą chciały spotkać się z taką osobą w świecie realnym i nie będą chciały (na prośbę wirtualnego „przyjaciela”) poinformować Was o tym.

Dzieci często nie są świadome niebezpieczeństwa, jakie niesie ze sobą takie spotkanie, i ignorują tego rodzaju zagrożenie. Wskutek tego stają się łatwymi ofiarami osób, które **uwodzą** dzieci w Internecie (ang. grooming). Badania Fundacji „Dzieci Niczyje” pokazują, że 45 % polskich nastolatków spotykało się ze „znajomymi” poznanymi w Internecie, a tylko 15 % rodziców tych nastolatków wiedziało o tym.

Koniecznym porozmawiajcie na ten temat ze swoim dzieckiem i upewnijcie się, że będzie uważne i, co ważniejsze, każdorazowo informuje Was o zamiarze spotkania z osobą poznaną w Internecie. Kluczem do wzajemnego zrozumienia jest dobra komunikacja.

NETYKIETA

Netykieta to zbiór zasad zachowania się w Internecie. Dzieci nie zdają sobie sprawy z tego, że zupełnie przypadkiem mogą kogoś obrazić. Niestety, niektórzy wykorzystują Internet i telefony komórkowe do dokuczania innym. Takie zachowanie nosi nazwę **cyberprzemocy** (ang. cyberbullying). Nawet co czwarte

dziecko korzystające z sieci doświadczyło takiej przemocy (więcej informacji w rozdziale poświęconym temu zagadnieniu).

JĘZYK CZATU

Podczas czatu młodzi ludzie używają specjalnego języka składającego się z **emotikon** i **akronimów**! W poniższej tabeli zamieszczono niektóre stosowane z nich.

Poniżej znajduje się przykładowa lista akronimów stosowanych w trakcie czatów.

Oto przykłady akronimów:

BP: Bardzo przepraszam

DoZo Do zobaczenia

JSM: Jak się masz?

komp: komputer

NMZc: Nie ma za co

OcB: O co biega?

LOL: Głośno się śmiejąc, będąc pod wrażeniem (ang. laughing out)

F2F: twarzą w twarz (ang. face to face)

Wy także możecie stworzyć emotikonki, łącząc ze sobą różne znaki przestankowe i litery.

Uśmiech (z lub bez noska) :) lub :-)

Smutek (z lub bez noska) :(lub :-(

Mrugnięcie okiem (z lub bez noska) ;) lub ;-)

Duży uśmiech (z lub bez noska) :-D lub : D

PRZYDATNE LINKI

Kampania „Dziecko w Sieci” to działania na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie.

Więcej o samej kampanii oraz wiele pożytecznych porad dotyczących bezpieczeństwa najmłodszych użytkowników w sieci można znaleźć na stronie:

<http://www.dzieckowsieci.pl>

Helpline to projekt, w ramach którego świadczona jest pomoc w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży w Internecie:

<http://www.helpline.org.pl>

Jeśli natknęliście się w sieci na nielegalne treści (pornografia dziecięca, rasizm, ksenofobia) - reagujcie!

Zgłoście to w Dyżurnecie:

<http://www.dyzurnet.pl>

Raport eurobarometr 2007, przedstawiający wyniki badań dotyczące korzystania przez dzieci z Internetu:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/eurobarometer

Wielki słownik akronimów:

http://emotka.net/slownik_akr/slownik_akr.php

CYBERPRZEMOC

PRZYPADEK PRZEŚLADOWANIA W SIECI

Możliwość komunikowania się przez Internet i telefony komórkowe daje wiele korzyści. Niestety, istnieje także pewne ryzyko - dzieci mogą otrzymywać oraz wysyłać wiadomości zawierające treści, które mogą ranić ich uczucia lub uczucia innych. Dlatego ważne jest, aby Wasze dzieci wiedziały, jak należy się zachowywać - one także nie są aniołkami ;-)

Cyberprzemocą jest wykorzystywanie nowoczesnych technologii komunikacyjnych i informatycznych do znęcania się, nękania i zastraszania pojedynczych osób lub całych grup. Może się to odbywać poprzez e-maile, czaty, wysyłanie wiadomości w czasie rzeczywistym, telefony komórkowe i inne nowoczesne narzędzia. W odniesieniu do gier internetowych możliwe jest zaatakowanie **awatara (wirtualnej postaci)** Waszego dziecka np. poprzez strzelanie do niego, kradzież jego **własności** czy zmuszanie go do zachowywania się w sposób, w jaki samo nigdy by się nie zachowało. Zjawiskiem często zgłaszanym przez dzieci jest ujawnianie prywatnych informacji w miejscach publicznych, np. na forum lub stronie internetowej, publikowanie zdjęć. tak samo jak **prześladowanie** w szkole czy na boisku, takie zachowanie nie może być akceptowane przez rodziców i nauczycieli, a dzieci powinny być czujne i gotowe zareagować w należyty sposób. W życiu realnym dziecko zna swojego prześladowcę, natomiast w świecie wirtualnym może on pozostać nieznany i wywołać znacznie większy lęk u dziecka. Osoby stosujące tego rodzaju przemoc często

wysyłają groźby pocztą elektroniczną lub na telefon komórkowy wtedy, kiedy prześladowany się tego nie spodziewa. Rolą rodziców jest takie wychowanie i edukacja swoich dzieci, aby te nie brały udziału w wirtualnym prześladowaniu innych. Dzieci powinny wiedzieć, jakie są ich prawa i za co są odpowiedzialne. Powinny również wiedzieć, że należy szanować prawa innych osób. Zawsze należy być otwartym na rozmowę z dzieckiem, tak aby mogło powiedzieć o niepokojącej sytuacji. Uczcie je, jak z pożytkiem dla siebie i bez czynienia krzywdy innym korzystać z nowych technologii.

PRZYDATNE LINKI

Jeśli Wasze dziecko: odwiedza niebezpieczne strony internetowe, otrzymuje niepokojące zdjęcia, wiadomości, podało swoje prywatne dane znajomym z Internetu, spotyka się z osobami poznanymi w Internecie, zbyt dużo czasu spędza przy komputerze, a Wy nie wiecie, jak z nim o tym porozmawiać i co zrobić, przeczytajcie porady zawarte na stronie:

<http://www.helpline.org.pl>

lub skontaktujcie się z konsultantem:

[bezpłatna infolinia 0800 100 100](tel:0800100100)

[e-mail: helpline@helpline.org.pl](mailto:helpline@helpline.org.pl)

Strona ogólnopolskiej kampanii poświęconej bezpieczeństwu dzieci w Internecie:

<http://www.dzieckowsieci.pl>

ROZRYWKA I POBIERANIE PLIKÓW Z SIECI

W SIECI NIE WSZYSTKO, CO SIĘ ŚWIECI, JEST ZŁOTEM

Internet to wirtualne miejsce, w którym można znaleźć różnego rodzaju rozrywkę, dokonać zakupów, pobrać akcesoria. W wielu przypadkach są to operacje odpłatne i to powinniście wyjaśnić swojemu dziecku. Na co dzień z pewnością nie kupujecie dziecku wszystkiego, co zobaczy w telewizyjnych reklamach czy na wystawie sklepowej, dlatego też nie powinniście na to pozwalać także w sieci. Muzyka, gry, **dzwonki** i inne akcesoria i usługi są najczęściej odpłatne i dziecko, które o tym nie wie, może je nieświadomie zamówić w czasie korzystania z Internetu.

Spróbujcie poserfować po Internecie razem z dzieckiem i pokażcie mu, że takie produkty jak **dzwonki**, **tapety**, **pliki mp3** czy **awatary** są najczęściej odpłatne, a informacja o kosztach jest napisana małym, ledwie widocznym drukiem. Unikniecie w ten sposób pułapek marketingowych, zastawianych w sieci.

Poproście swoje dziecko, aby każdorazowo, gdy chce ściągnąć coś z sieci, informowało Was o tym. Aby abonować jakąś usługę (płatną czy bezpłatną), zazwyczaj konieczne jest wypełnienie **formularza on-line**, zawierającego pytania o dane osobiste. Wypełniajcie takie formularze tylko wówczas, gdy wiecie, do czego mają być wykorzystane dane osobowe i postarajcie się odradzić dzieciom wypełnianie takich formularzy samodzielnie.

Wyskakujące okienka (ang. pop-up) często są wykorzystywane do sprzedaży różnych rzeczy w

Internecie. Nie zawsze są one szkodliwe; zależy to od tego, na jakiej stronie - godnej zaufania czy nie - są zamieszczone. Niekiedy wyskakujące okienka służą do sprzedaży produktów lub wypełniania formularzy on-line, zbierających nasze dane osobowe. Nauczcie swoje dzieci, aby zamykały okienka, które nie pochodzą z wiarygodnego źródła, klikając w czerwony krzyżyk w prawym górnym rogu.

GRY W SIECI

Gry internetowe różnią się od starszych gier cyfrowych tym, że wykorzystują **połączenie internetowe**.

Dzieci mogą grać w gry sprzedawane na płytach cD/DVD, na **stronach internetowych, konsolach** czy w telefonach komórkowych lub innych przenośnych urządzeniach. Istnieje bardzo szeroka gama gier internetowych, począwszy od bardzo prostych, takich jak pacan i tetris, a skończywszy na wirtualnych grach w czasie rzeczywistym, w których może wziąć udział kilku uczestników jednocześnie. Wiele z gier zachęca uczestników do wchodzenia na strony poświęcone wirtualnym społecznościom graczy. Strony tego rodzaju mogą narazić dzieci na ryzyko związane ze spotykaniem się z nieznanymi osobami w Internecie (zobacz rozdział poświęcony "Komunikacji").

Gry mogą odegrać ogromną pozytywną rolę w rozwoju dziecka poprzez kształtowanie zachowań społecznych, umiejętność samodzielnego myślenia. Wiele z nich to gry ciekawe i interaktywne, które z powodzeniem mogą być wykorzystywane do celów edukacyjnych.

Jednak zauważyć należy, że nie wszystkie gry mają takie cechy. powinniście mieć wpływ na to, w co gra Wasze dziecko, by mieć pewność, że są to gry odpowiednie i nie wpływają na Waszego syna lub córkę

negatywnie.

peGI online to ogólnoeuropejski system oceny gier internetowych, w którym gry sklasyfikowano pod względem wieku graczy i treści w nich zawartych. przy pracach nad systemem udział wzięło kilkunastu producentów konsol, m.in. SONY (playStation), Microsoft (Xbox 360) i Nintendo (Wii, Nintendo DS) oraz wydawcy i twórcy interaktywnych gier z całej europy. Czytajcie dokładnie opisy gier na pudełkach oraz wskazówki dotyczące wieku gracza, pamiętając jednocześnie, że każde dziecko jest inne i to Wy powinniście decydować, w jaką grę może grać.

ŚCIAGANIE I UDOSTĘPNIANIE PLIKÓW A PRAWA AUTORSKIE ©

Młodzi ludzie często korzystają z Internetu jak z darmowej biblioteki filmów, gier i muzyki, które można pobrać, zagrać, obejrzeć i posłuchać. Do tego celu wykorzystują **sieci peer-to-peer** (w skrócie **p2p**), dzieląc się między sobą zasobami Internetu. często jednak nie zdają sobie sprawy lub pomijają fakt, że rozrywka w Internecie ma swoich autorów, którzy mają prawo otrzymywać wynagrodzenie za wykorzystywanie ich dzieł.

co jest, a co nie jest legalne w sieci?

Udostępnianie plików nie jest nielegalne, jeśli przesyłamy pliki, które sami stworzyliśmy. Ogólnie rzecz biorąc, **umieszczanie** i pobieranie plików z muzyką czy filmami bez zgody **właściciela praw autorskich** jest nielegalne na całym świecie (jednak każde z państw stosuje w tym względzie własne prawo autorskie).

Oczywiście powinno być, że udostępnianie plików z muzyką czy z filmami jest nielegalne, oraz że powinno

się zachować szczególną ostrożność w czasie korzystania z aplikacji obsługujących sieci typu **peer-to-peer**.

czy to jest niebezpieczne?

Udostępnianie plików sprawia, że Wasz komputer narażony jest na niebezpieczeństwo, gdyż otwierane są porty (połączenia z Internetem), przez które może przedostawać się złośliwe oprogramowanie.

Wskutek tego Wasz komputer może nieprawidłowo działać. Ponadto osoby nieupoważnione mogą mieć dostęp do Waszych danych osobowych i wysłać spam lub wiadomości o treści niezgodnej z prawem.

gdzie w sieci można znaleźć muzykę, którą można pobrać w sposób legalny?

Muzykę można pobrać za darmo w legalny sposób na setkach stron internetowych. Przykładem takich stron są strony zespołów muzycznych, gdzie najczęściej można posłuchać fragmentów utworów, dowiedzieć się więcej o dyskografii i planowanych koncertach.

DZIECI I GRY:

- Określcie zasady dotyczące czasu, jaki dzieci mogą spędzać, grając w gry komputerowe.
- pozwólcie im grać na komputerze we wspólnym pokoju - tylko tam możecie mieć kontrolę nad czasem spędzonym przez dziecko przed komputerem.
- Obserwujcie, w co grają Wasze dzieci. Skoro pilnujecie ich podczas zabawy na podwórku, dlaczego nie robicie tego, gdy grają w gry on-line?
- porozmawiajcie o tematyce gry, w którą dziecko gra - sprawdźcie, czy ma ona walory poznawcze i edukacyjne.
- Zanim kupicie swojemu dziecku grę, upewnijcie się, że jest odpowiednia dla jego wieku (można skorzystać z ogólnoeuropejskiego systemu klasyfikacji peGi).

W czasie gier internetowych z innymi użytkownikami sieci:

- poproście dziecko, żeby wchodziło tylko na strony internetowe, które mają surowe reguły uczestnictwa i na których obecni są moderatorzy.
- Ostrzeżcie dzieci, aby nie podawały swoich danych osobowych innym graczom.
- Ostrzeżcie dzieci, żeby nigdy nie spotykały się same z innymi graczami, a jeśli chcą pójść na takie spotkanie, któreś z Was powinno im towarzyszyć.
- poproście dzieci, aby informowały Was o przypadkach przemocy w sieci, groźbach, wulgarnym języku używanym przez innych, lub innych nieodpowiednich treściach, które znajdują w Internecie.
- Nie pozwólcie, by Wasze dziecko grało w grę, która ma na nie zły wpływ. Możecie to zrobić, blokując dostęp do gry.

PRZYDATNE LINKI

Dowiedz się więcej na temat gier internetowych i o systemie ich klasyfikacji pod względem wieku:

<http://www.peGionline.eu/pl/index/>

Link do stron internetowych, na których można bezpiecznie i legalnie kupić muzykę:

<http://www.pro-music.org>

